

Standardisointiuutisia

Juha Hakala
Kirjastoverkkopalvelut
2021-11-23

DOI-standardin uudistaminen

- International DOI Foundation haluaa muuttaa DOI-standardia niin, että vanhojen Handle-tunnuksien muuttaminen DOI-tunnuksiksi olisi mahdollista
 - Jatkossa jotkin DOI-tunnukset eivät enää ala merkeillä "10."
 - Muutos on mahdollinen vain jos Handle-tunnus ei ole merkkikokoriippuvainen
- Teknisesti muutos on helppo, koska Handle ja DOI jakavat saman teknisen infrastruktuurin
 - Handlelle voi jo nyt antaa resolverin osoitteeksi <https://doi.org>
- DOI-tunnuksena vanhaa Handlea pitää hallinnoida aiempaa paremmin

RAiD-tunniste

- Research Activity Identifier, tutkimushankkeiden kansainvälinen standarditunniste
- Nykyinen versio on DIS (Draft International Standard); äänestys päättyy 13. joulukuuta
- RAiD tulee käyttämään Handle-tunnistejärjestelmää
- Jokaisesta hankkeesta on tallennettava metatiedot
 - RaID Data Management Record: Hankkeen nimi, taustaorganisaatio(t), tutkija(t), tutkimusinstrumentit, data-aineistot, julkaisut, rahoittaja(t)
- RaID-tunnus voi olla toiminnallinen (tai sitten ei)
- Keskustelua tunnisteiden katteesta: voiko sillä identifioida rahoituspäätöksiä, kuten CSC toivoisi?

MARC 856-kentän uudistaminen

- 856-kentästä (E-aineiston sijainti ja käyttö) poistettiin v. 2020 vanhentuneita ja/tai vähän käytettyjä osakenttiä
- Vapautuneiden osakenttien käytöstä on valmisteltu kolme Discussion Paper –ehdotusta, jotka on tarkoitus käsitellä seuraavassa MARC Advisory Committeeen kokouksessa ensi tammikuussa
- Palautteen perusteella valmistellaan varsinaiset muutosesitykset eli Proposal-esitykset, joiden MAC-käsittelyn ajankohta on aikaisintaan kesäkuu 2022

MARC 856-kentän uudistaminen (2)

- 856-kentän "tyhjentämisestä" vastasivat OCLC ja Saksan kansalliskirjasto
- Discussion Paper –ehdotusten laatijat ovat OCLC, Saksan kansalliskirjasto, Kansainvälinen ISSN-keskus ja Kansalliskirjasto
- Ehdotukset laadittiin tiiviissä yhteistyössä, mutta ne päätettiin jättää yhdistämättä, koska yhdistetty Discussion Paper olisi ollut liian laaja
- Ehdotukset on lähetetty Kongressin kirjastolle (deadline oli 8. marraskuuta), joka voi vielä pyytää muutoksia ennen ehdotusten julkistamista

OCLC:n ehdotus

- Uusia tai muokattuja arvoja 856 2. indikaattorille
 - 0 – Electronic Location of Resource Described
 - 1 – Electronic Location of Online Version of Resource Described
 - 2 – Related Electronic Resource
 - 3 – Electronic Location of Subset(s) of Resource Described
 - 4 – Electronic Location of Online Version of Subset(s) of Resource Described

Saksan kansalliskirjaston ehdotus

- Kappalekohtaisten käyttöoikeuksien metatietojen tallentaminen 856-kenttään
- Tarvitaan vain silloin, kun eri kappaleilla on eri oikeudet
 - \$l – Standardized information governing access (R)
 - \$n – Terms governing access (R)
 - \$r – Standardized information governing use and reproduction (R)
 - \$t – Terms governing use and reproduction (R)

Kansalliskirjaston ja kv. ISSN-keskuksen ehdotus

- \$g - Persistent identifier (PID) (NR) ; reactivate and modify definition slightly from URN to PID
- \$h - Non-functioning URL (R) ; reactivate and new definition
- \$i – Manually checked Web archive URL (R) ; reactivate and new definition
- \$j - Web archive harvesting date range (R); reactivate and new definition
- \$k - Web archive harvesting frequency (NR); reactivate and new definition
- \$q – Electronic format type; make it repeatable in order to allow precise definition of the file format and its version
- \$u – Current URL

PID-tunnuksen ja URL-osoitteen erottaminen

- On perusteltua, koska:
 - Kyse on eri tyyppisistä tiedoista (tunniste vs. sijainti)
 - PID-osakenttä ei saa olla toistettavissa
 - Eri osakenttien käyttö mahdollistaa PID – URL –parien haravoimisen resolversille (jonka PID-osakentän toistaminen estäisi)
 - PID-tunnuksen ja URL-osoitteen erottaminen voi olla mahdotonta
 - Linkedinin urn:li-tunnukset eivät ole rekisteröityjä URN-tunnuksia
- Eri osakenttien käyttö helpottaa sitä, että asiakasliittymässä näytetään vain pysyvä tunniste, jos sellainen on olemassa
- Tavoitteena on, että bib. tietueissa on vain PID-tunnuksia, ja PID – URL –linkitykset ylläpidetään keskitetysti ja koneellisesti resolversilla